

Säg
NEJ
till allt våld!

Ta avstånd från mobbning, trakasserier,
diskriminering och andra former av våld.

Anvisningar för studerande inom
yrkesutbildningen och i gymnasiet

**Hur man förebygger och ingriper i
sexuella trakasserier och sexuellt våld**

Stoppa sexuella trakasserier och sexuellt våld!

Sexuella trakasserier och sexuellt våld kan ske oberoende av omgivning, till exempel i sociala medier. Trakasserier på nätet och offentliga platser har också ökat.

Vad handlar det om, hur kan man ingripa i trakasserier och våld och hur kan man öka säkerheten?

Sexuella trakasserier och sexuellt våld – vad är det?

Med **sexuella trakasserier** avses någon form av oönskat verbalt, icke-verbalt eller fysiskt beteende av sexuell natur som kränker en persons psykiska eller fysiska integritet, särskilt när en hotfull, fientlig, förnedrande, förödmjukande eller tryckande stämning skapas. Sexuellt våld kränker alltid en persons integritet eller självbestämmanderätt.

Sexuella trakasserier och sexuellt våld orsakar mänskligt lidande. Trakasserier och våld påverkar uppfattningen om den egna kroppen och sexualiteten, fysisk närhet och mänskliga relationer. Våld kan leda till hälsoproblem, rädslor, mobbing eller utpressning.

Sexuellt våld är ett brott. Därför är det alltid viktigt att prata om och anmäla det som hänt till läroanstaltens personal, vårdnadshavare och polisen.

Sexuella trakasserier och sexuellt våld är till exempel:

- att skicka meddelanden och bildmaterial med sexuell underton
- att kommentera bilder eller personer
- fysiskt oönskat beteende och beröring: att smeka, klämma klappa, tafsa eller annan beröring till exempel på könsorgan, stjärten, bröst eller lår
- förslag eller krav på könsumgänge eller annat sexuellt umgänge
- tvingande till sexuell handling som kränker självbestämmanderätten
- att tvinga någon att se på sexuellt material eller till sex
- att sexuellt utnyttja en person under 18 år och att locka en person under 16 år till sexuella handlingar
- köp av sexuella tjänster av personer under 18 år
- våldtäkt, även i parförhållande, samboförhållande eller äktenskap
- hedersvåld och könsstympning

Lagen skyddar i synnerhet personer under 16 år och 18 år

I Finland finns två skyddsåldersgränser: under 16 år och under 18 år.

Man får inte ha samlag med eller utsätta en person under 16 år för sexuella handlingar. Sexuella trakasserier tolkas som sexuellt våld om de riktas mot en person under 16 år. Personer som är yngre än 16 år kan inte ge ett fullgott samtycke till samlag eller sexuellt umgänge med en äldre ung person eller en vuxen.

Skyddsåldersgränsen 18 år skyddar den unga från att sexuellt utnyttjas inom familjen eller av en person som den unga står i förtroendeförhållande till eller av en person i auktoritetsställning.

Det är alltid förbjudet att inneha och dela sexuellt färgat material som visar en person under 18 år.

Mer information: poliisi.fi/seksuaalirikokset

Hur gör jag om jag utsätts för sexuella trakasserier eller sexuellt våld?

- säg nej och befall den som trakasserar att sluta
- om situationen är oklar, ta upp saken till diskussion och berätta vilka handlingar du upplever som obehagliga
- kom ihåg att även om du inte förmår säga till eller agera i en obehaglig situation är det alltid den som utför trakasserierna och våldet som bär ansvaret
- avlägsna dig från platsen om det behövs och sök dig till en person som du upplever som trygg
- ta skärmdumpar om någon tagit kontakt på nätet på ett sätt som du upplever som obehagligt
- öva på att söka hjälp, ta skärmdumpar och prata om trakasserier
- berätta för dina föräldrar vad som har hänt
- berätta för hälsovårdaren, psykologen, kuratorn eller läraren. Läroanstaltens personal har skyldighet att göra en anmälan både till barnskyddet och till polisen om de får kännedom om en gärning som riktar sig mot liv och hälsa.
- sök hjälp om du behöver:
Seri-tukikeskus: thl.fi/seri
Rikosuhripäivystys: riku.fi
Nuorten Exit: nuortenexit.fi
- om du ser någon utsättas för sexuella trakasserier eller sexuellt våld, be om hjälp. Kom ihåg din egen och andras säkerhet och se till att den som utsätts för brottet får stöd och hjälp.
- gör en anmälan om sexuella trakasserier eller sexuellt våld som du upplevt vid läroanstalten. Fråga vilka åtgärder som kommer att vidtas.
- gör alltid en polisanmälan om du utsätts för våld

Vem kan man kontakta, läroanstalten fyller i

Vad ska jag göra om jag själv utsätter någon för sexuella trakasserier eller sexuellt våld?

- för saken på tal och sök hjälp: naisenvakivalta.fi,
Lyömätön linja: miessakit.fi
- sök också hjälp hos läroanstaltens hälsovårdare, psykolog och kurator

Hur kan jag påverka säkerheten?

- att förebygga trakasserier och våld är en del av främjandet av jämställdhet, en trygg lärmiljö och en god verksamhetskultur vid läroanstalten
- fundera på hur du själv beter dig på nätet och hur du talar om andra människor
- fundera på hur du skapar en trygg plats för dig själv och andra
- delta aktivt i främjandet av säkerhet och en verksamhetskultur där allt kan diskuteras och behandlas på ett sakligt sätt

Hur kan jag skydda mig mot sexuella trakasserier och sexuellt våld?

- kom ihåg att normalt sexuellt umgänge alltid utgår från ömsesidig vilja och samtycke
- kom ihåg att du har rätt till dina egna gränser och att du i alla situationer har rätt att säga nej till sådant du inte vill göra
- kom också ihåg att sexuella trakasserier och sexuellt våld aldrig är offrets fel och att man inte alltid kan skydda sig från dem
- öva på att agera om någon söker kontakt med dig på ett obehagligt sätt på nätet, på offentliga platser eller på läroanstalten
- fundera på vilka kanaler du använder på nätet. Gör en anmälan till kanalens administratör om störande eller osakligt innehåll.
- fundera noga på vad du delar om dig själv och andra på nätet
- rör dig med närstående eller andra personer som du upplever som trygga, på trygga ställen och under trygga tider på dygnet

Säg **NEJ**

till allt våld!

Ta avstånd från mobbning, trakasserier, diskriminering och andra former av våld.

Den här broschyren är en del av materialet på Utbildningsstyrelsens webbsidor om förebyggande av mobbning, trakasserier, diskriminering och våld. Arbetet med webbsidorna grundar sig på implementeringen av undervisnings- och kulturministeriets åtgärdsprogram för förebyggande av mobbning, våld och trakasserier <https://okm.fi/sv/atgardsprogram-for-forebyggande-av-mobbning-vald-och-trakasserier> samt den nationella barnstrategin <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163542>.

Broschyren är också en del av implementeringen av justitieministeriets program för bekämpning av våld mot kvinnor <https://oikeusministerio.fi/sv/programmet-for-bekampning-av-vald-mot-kvinnor>

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

UNDERVISNINGS- OCH
KULTURMINISTERIET

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET